

האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה (ע"ר)
The Israeli Association for psychotherapy

וועד האיגוד: אריה אבנרי, ד"ר דרור אורן, שירלי אילת גרינברג, מיכל בן עטר,
 ד"ר לאוניד ברואודה, פרופ' פטר סילפן, ד"ר רבקה דוידוביץ אפשטין, יו"ר.

יום עיון שלישי בסדרה: "רגשות מאז ועד עידן האייקונים":

"התקווה היא חלומם של אנשים ערים" (אריסטו) -

היבטים של תקווה בטיפול

יום ה', 22.02.18, *באולם הסינמטק, שפרינצק 2, ת"א

- 08:00 - 08:30 התכנסות**
- 08:30 - 08:45 דברי פתיחה - ד"ר רבקה דוידוביץ אפשטין - יו"ר האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה**
- 08:45 - 09:30 re-living ל- relieving: מקורה של התקווה במפגש הטיפולי**
 מרצה: ד"ר בועז שלגי, פסיכולוג קליני, ראש התכנית לפסיכותרפיה בפקולטה לרפואה, אוניברסיטת ת"א; מרצה בכיר, המחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן; עורך, "שיחות" – כתב עת ישראלי לפסיכותרפיה.
- 09:30 - 10:15 "יחד עם זה שְהֵיָה דְמִיּוֹנִי – הִנֵּה זֶה עוֹלָם שְנוֹעֲצִים בוּ שִׁינִים": האלבית כמקור לתקווה**
 מרצה: ד"ר דנה אמיר, פסיכולוגית קלינית, פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, משוררת וחוקרת ספרות, מרצה בכירה באוניברסיטת חיפה וראש מסלול הדוקטורט הבין תחומי בפסיכואנליזה. מחברת ספרי העיון: "על הליריות של הנפש" ו"תהום שפה" וכן שישה ספרי שירה. זכתה בפרסים רבים על כתיבה ספרותית וכן בארבעה פרסים בינלאומיים על כתיבה פסיכואנליטית עיונית.
- 10:15 - 10:45 הפסקה**
- 10:45 - 11:30 היסוד הנפשי של התקווה - עיון פילוסופי עכשווי**
 מרצה: פרופ' חנוך בן פזי, אוניברסיטת בר אילן, ומכללת סמינר הקיבוצים. מחקריו מוקדשים לפילוסופיה ולמחשבה היהודית של העת החדשה. לאחרונה התפרסם ספרו "ציונות נוסח לוינס: זהות. מוסר ואחריות"
- 11:30 - 12:15 הדיאלקטיקה של התקווה - מגן העדן האבוד להדדיות ויחסים**
 מרצה: אודי רוזנטל, פסיכולוג קליני, אנליטיקאי מנחה במכון תל אביב לפסיכואנליזה בת זמננו, מכון מגיד, אוניברסיטת ירושלים.
- 12:15 - 13:00 התבוננות בשאלת התקווה על פי פסיכולוגיית העצמי**
 מרצה: קלאודיה קוגן, פסיכולוגית קלינית-מדריכה, יו"ר האיגוד הישראלי לפסיכולוגיית העצמי ולחקר הסובייקטיביות. "תכנית הכשרה תלת - שנתית ללימודי פסיכולוגיית העצמי", "רוח אדם" תכנית הפסיכואנליטית - בודהיסטית, "תכנית לפסיכותרפיה בגישה פסיכואנליטית" באוניברסיטת בר-אילן ותוכנית "פסיכולוגיית העצמי והמעשה הטיפולי" ביחידה ללימודי המשך בביה"ס לרפואה שבאוניברסיטת ת"א.
- 13:00 - 13:30 הפסקה**
- 13:30 - 14:15 המשבר הפסיכוטי כהזדמנות לתקווה**
 מרצה: ד"ר אילן אמיר, פסיכיאטר ופסיכואנליטיקאי מנחה בחברה הישראלית לפסיכואנליזה, מלמד בתכנית לפסיכותרפיה של אוניברסיטת תל-אביב ובמרכז ויניקוט, יו"ר וועד עמותת לכל נפש.
- 14:15 - 14:45 איסוף המחשבות על התקווה בתוך החיים ובתוך מלאכתנו הטיפולית**
 פרופ' יולנדה גמפל, פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל; המחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת ת"א; פרס היימן (Hayman, 2001), סיגורני (Sigourney, 2006), והוקרה על מפעל חיים מטעם האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה, 2016. מחברת הספר: "ההורים שחיו דרכי".

* (חנייה מוזלת בהניון היכל התרבות- נא להביא עמכם את פתק החנייה לצורך קבלת מדבקה) להרשמה: לחברי האיגוד 190 ש"ח, לגמלאים וסטודנטים 200 ש"ח, למי שאינם חברים 220 ש"ח.

☎ בכרטיס אשראי בטל': 03-7369051

✉ בצ'ק לכתובת: האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה, ת.ד. 926 קריית אונו 5510702

תקצירים ומרצים:

מ- re-living ל- relieving: מקורה של התקווה במפגש הטיפולי.

פול ראסל מצטט מטופל שלו שאומר: "אני חייב להמשיך ולעשות זאת, עד שאעשה זאת נכון". אלא, ש"להמשיך ולעשות זאת" עשוי לפעול כמעגל של חזרה כפייתית שבו האדם מוצא עצמו שוב ושוב בתוך האזורים הכואבים והמייאשים ביותר של חייו, שמהם הוא מנסה ללא הרף להימנע ולהתרחק. כיצד יכולה להיוולד תקווה מתוך מעגל חזרתי מייאש זה? כיצד יכול המטופל להרגיש שהוא אינו רק חי מחדש את אזורי הכאב והאימה שלו, אלא פוגש אותם באופן אחר? ומה הוא צריך מהמטפל שלו לשם כך? ההרצאה תנסה לדון באופן שבו בטיפול הפסיכודינאמי, המבוסס על השקפת עולם התייחסותית/אינטרסובייקטיבית, יכולים המטופל המטפל להגיע יחד לאזורי הנפש הבלתי-נסבלים של המטופל, ולייצר בהם תקווה לתנועה, למפגש אחר, ולשינוי.

מרצה: ד"ר בועז שלגי, פסיכולוג קליני, ראש התוכנית לפסיכותרפיה, הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת תל-אביב; המחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן.

"יחד עם זה שְׁהִיָּה דְמִיּוֹנִי – הִנֵּה זֶה עוֹלָם שְׁנוּעֵצִים בוֹ שִׁינִים":* האלביתי כמקור לתקווה

ההרצאה תעסוק באופנים שבהם המגע עם האלביתי – החותר תחת כל הקואורדינאטות המוכרות של המחשבה – צופן את החיות הגדולה ביותר ואת התקווה הגדולה ביותר לשינוי. כוחו הדיאלקטי של האלביתי יודגם דרך קריאה מקרוב בסיפור "אהבה" מאת קלריס ליספקטור.

מרצה: ד"ר דנה אמיר, פסיכולוגית קלינית, פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, משוררת וחוקרת ספרות, מרצה בכירה באוניברסיטת חיפה וראש מסלול הדוקטורט הבין תחומי בפסיכואנליזה. מחברת ספרי העיון: "על הליריות של הנפש" ו"תהום שפה" וכן שישה ספרי שירה. זכתה בפרסים רבים על כתיבה ספרותית וכן בארבעה פרסים בינלאומיים על כתיבה פסיכואנליטית עיונית.

* קלריס ליספקטור

היסוד הנפשי של התקווה – עיון פילוסופי עכשווי

אחד מן המאפיינים של הפילוסופיה המודרנית שהשפעתה רחבת היקף היה הרצון לייצר משמעות בעידן של חוסר משמעות, המוטיבציה להבנות משמעות קיומית של הסובייקט בעידן של 'מות האלוהים'. כך ביקש שופנהאואר להתגבר על הפסימיזם, ניטשה לעצב את דמות 'העל אדם', והיידגר להחריב את אפשרויות ההתהוות. בתוך השיח הזה, הולך ומתבלט שיח אחר - שיח לו חשיבות נפשית ומוסרית, והוא שיח התקווה (אשר לו שותפים בין היתר ארנסט בלוך, הרמן כהן ומרטין בובר). הרצאתי תבקש להתבונן בעין פילוסופית ביסוד הנפשי של התקווה, ולהבין חשיבותו המוסרית, הפוליטית ואולי גם הרוחנית.

מרצה: פרופ' חנוך בן-פזי, אוניברסיטת בר אילן, ומכללת סמינר הקיבוצים. מחקריו מוקדשים לפילוסופיה ולמחשבה היהודית של העת החדשה. לאחרונה התפרסם ספרו "ציונות נוסח לוינס: זהות. מוסר ואחריות"

הדיאלקטיקה של התקווה- מגן העדן האבוד להדדיות ויחסים

ההרצאה תתאר את המהלך של התפתחות חווית התקווה בטיפול. תחילת הטיפול לעיתים קרובות מאופיינת בתקווה של המטופל ליחסים עם אובייקט מותאם באופן משלם- אובייקט שמונע חוויות סבל של נפרדות, קינאה, אכזבה, המתנה והבדלים. במהלך הטיפול המטפל מלווה את תהליך האבל של המטופל ומנסה להכיל את האכזבה, העלבון, הכעס והייאוש שלו. התהליך יכול להביא לשינוי באיכות התקווה ולהתפתחות תקווה למפגש ומגע עם הסובייקטיביות של עצמו ושל זולתו.

מרצה: אודי רוזנטל, פסיכולוג קליני, אנליטיקאי מנחה במכון תל אביב לפסיכואנליזה בת זמננו, אוניברסיטת ירושלים, מכון מגיד.

התבוננות בשאלת התקווה על פי פסיכולוגיית העצמי

שאלת התקווה הינה מרכזית לקיום הנפשי ומכאן שהיא איננה יכולה להיות מוחזקת מחוץ לתחומן של הגויות פסיכותרפויטיות. בהרצאה זו היא תחקר מתוך נקודת המבט של ההגות הקוהוטיאנית.

היינו קוהוט הציב את הנרקיסים כיסוד המניע את האדם אך כאשר עשה זאת הניח במרכז הדברים את פגיעותו של הייצור האנושי. על פי פסיכולוגיית העצמי, האדם יכול לה, לפגיעות זו, כאשר ימצא עבורו מי שנוכח ומשוקע בו אמפתית. תופעת התקווה הינה נגזרת ישירה של נוכחות זו ושיבושה קשורים להעדרה. בהרצאה זו ייחקרו מצבים אלה, בהתפתחות, בפתולוגיה ובמפגש הטיפולי.

מרצה: קלאודיה קוגן, פסיכולוגית קלינית-מדריכה, יו"ר האיגוד הישראלי לפסיכולוגיית העצמי ולחקר הסובייקטיביות. "תכנית הכשרה תלת - שנתית ללימודי פסיכולוגיית העצמי", "רוח אדם" תכנית הפסיכואנליטית - בודהיסטית, "תכנית לפסיכותרפיה בגישה פסיכואנליטית" באוניברסיטת בר-אילן ותוכנית "פסיכולוגיית העצמי והמעשה הטיפולי" ביחידה ללימודי המשך בביה"ס לרפואה שבאוניברסיטת תל-אביב.

המשבר הפסיכוטי כהזדמנות לתקווה

דונלד ויניקוט טען שנטייתו של האדם שעבר משבר פסיכוטי לעבור רגרסיה מהווה חלק מיכולתו להביא לריפוי של העצמי ולכן הוא מתייחס אליו כאל ביטוי של תקווה. תקווה, שהיבטים מסוימים של הסביבה שכשלו במקור ישוחזרו מחדש בהווה, כשהפעם הסביבה תצליח לספק את התנאים להתפתחותו והתגבשותו של העצמי האמיתי של אותו אדם. לכן, לדברי ויניקוט, עלינו להתייחס לנטייה לרגרסיה של האדם שעבר משבר פסיכוטי, כאל קומוניקציה לא מודעת של המטופל אל המטפל על האופן שבו עליו להתנהל בטיפול ולא על האופן בו עליו לפרש. בהרצאה זו כוונתי לנסות להמחיש את מה שנדרש מהמטפל על מנת שהתנהלותו בטיפול באדם שעבר משבר פסיכוטי, תממש ולא תחמיץ את ההזדמנות של המטופל לתקווה. כך שבזכות הרגרסיה והתהליך הטיפולי הוא יצליח לפתח ולגבש את העצמי האמיתי שלו.

מרצה: ד"ר אילן אמיר, פסיכיאטר ופסיכואנליטיקאי מנחה בחברה הישראלית לפסיכואנליזה, מלמד בתכנית לפסיכותרפיה של אוניברסיטת תל-אביב ובמרכז ויניקוט, יו"ר ועד עמותת לכל נפש.